

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 28 kwietnia 2005 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy
– Kodeks cywilny**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny.

Jednocześnie upoważnia senatora Gerarda Czaję do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Kazimierz KUTZ

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy - Kodeks cywilny

Art. 1

W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.¹⁾) art. 80 otrzymuje brzmienie:

"Art. 80. § 1. Jeżeli osoba nie mogąca czytać ma złożyć świadczenie woli na piśmie, oświadczenie powinno być złożone w formie aktu notarialnego.

§ 2. Forma pisemna oświadczenia jest zachowana również w przypadku, gdy osoba nie mogąca czytać wyrazi swoją wolę ustnie w obecności wybranej przez siebie osoby zaufania, a na dokumencie obejmującym treść tego oświadczenia umieści swój podpis lub odcisk palca. Obok tych znaków osoba zaufania zamieszcza stwierdzenie, że treść dokumentu odpowiada woli nie mogącego czytać i składa swój podpis z zaznaczeniem, że został złożony na jego życzenie."

Art. 2

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592 i Nr 124, poz. 1151 oraz z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804 i Nr 281, poz. 2783.

UZASADNIENIE

Powyższa nowelizacja jest odpowiedzią na postulaty zgłaszane przez organizacje pozarządowe, a przede wszystkim Polski Związek Niewidomych. Projekt dotyczy art. 80 Kodeksu cywilnego, który utrudnia złożenie oświadczenia woli osobie nie mogącej czytać. Zawarta w dotychczasowym artykule 80 K. c. norma stwarza wiele problemów osobom niepełnosprawnym, szczególnie niewidomym lub też niedowidzącym. Różne instytucje odmawiają przyjęcia dokumentów podpisanych przez niewidomych w formie innej niż akt notarialny, narażając ich tym samym na ponoszenie dodatkowych kosztów – w odróżnieniu od innych obywateli.

Twórcy tego rozwiązania, którego historia jest bardzo odległa, mieli na względzie ochronę osób nie mogących czytać, w tym również niewidomych, przed nadużyciami nieuczciwych kontrahentów. Przepisy te do pewnego czasu nie były stosowane w odniesieniu do osób niewidomych, umięających składać podpisy na wystawionych dokumentach lub składających oświadczenie woli w formie pisemnej.

Sytuacja od pewnego czasu uległa zdecydowanej zmianie. Większość, szczególnie instytucji finansowych, żąda od osób nie mogących czytać składania oświadczenia woli w formie aktu notarialnego. Sposób, w jaki to jest czynione często narusza poczucie godności tych osób.

Proponowane zmiany art. 80 K. c., poprzez dodanie § 2, będą stanowić nadal zarówno ochronę osób nie mogących czytać, jak i kontrahentów przyjmujących ich oświadczenie woli, ułatwią one jednak osobom nie mogącym czytać normalne funkcjonowanie w codziennym życiu. Proponowane rozwiązanie dopuszcza możliwość dla osoby nie mogącej czytać, korzystania z pomocy przy składaniu oświadczenia woli, wybranej przez siebie zaufanej osoby.

Projektowana ustawa nie powoduje dla budżetu państwa zmniejszenia wpływów bezpośrednich. Zmniejszenie wpływów pośrednich może wystąpić na skutek zmniejszenia wpływów z opodatkowania notariuszy, będą to jednak skutki finansowe nieznaczne. Ponadto ustawa nie powoduje negatywnych skutków społecznych i gospodarczych.

Projekt ustawy był konsultowany z zainteresowanymi środowiskami, reprezentującymi zarówno notariuszy, jak i osoby niewidome. Projekt został także przesłany do Krajowej Rady Sądownictwa, która nie wniosła do niego zastrzeżeń. Krajowa Rada Notarialna zakwestionowała celowość zmiany Kodeksu cywilnego, który w systemie prawnym jest aktem doniosłym, jako wrywkowej i rozpatrywanej poza pracami Komisji Kodyfikacyjnej, przygotowującej zmiany całościowe w prawie cywilnym. Krajowa Rada

Notarialna nie znajduje argumentów przemawiających za utratą aktualności art. 80 K.c. w obecnym brzmieniu, uznając że stwarza on ochronę prawną dla obywateli objętych zakresem tego uregulowania, nie zmierzając do naruszenia poczucia ich godności.

Polski Związek Niewidomych uznał za uzasadnione rozróżnienie sytuacji osób nie mogących czytać, ale umiejących pisać, od osób nie mogących czytać i nie umiejących pisać. Polski Związek Niewidomych proponuje wyłączenia z zakresu podmiotowego projektowanego art. 80 § 1 i 2 K. c. osób uczestniczących aktywnie w życiu publicznym, czujących się na siłach działać bez pomocy osób zaufanych, a tym samym rozszerzyć zakres projektu. Komisje jednak nie podzieliły tego poglądu.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras

Sekr.Min.JP-1204/05/DP/kr

Warszawa, dnia 19/04/2005 r.

Pani
Teresa Liszcz
Przewodnicząca
Komisji Ustawodawstwa i
Praworządności
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. nr 106, poz. 494) oraz art. 60 ust. 3 pkt 1 i ust. 5 Regulaminu Senatu przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym senackim projektem ustawy (druk nr 913) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Andrzej Kalwas
Minister Sprawiedliwości